

MENTEKÖTŐ.

Készítette: Hibján S.

FOLYÓIRATOK.

Art et Décoration. Revue mensuelle d'Art Moderne. A második évfolyam első számának tartalmából kiemeljük első sorban Gustave Soulier cikkét, melyet Lévy-Dhurmer méltatásának szentel. Lévy-Dhurmer, aki két évvel ezelőtt lépett festményeivel, tíz év munkásságának eredményeivel, a nyilvánosság elé és Soulier szerint Leonardo-ra emlékeztető művészetével egyszerre nagy hírnévre tett szert, a dekoratív művészet köréből lépett a „nagy művészet” hivatottjai közé. Egy kerámiai gyár igazgatója volt és mint ilyenek, működéséhez fűződik több vívmány. Alkotásaiból fűzetünk több szép reprodukciót ad; mindannyi eszmékben gazdag művésznek tünteti fel. — Ugyanezen fűzet egy másik cikkében Léonce Benedite a párisi Cour des Comptes lerombolása alkalmával Chassériannak, a romantikus festőnek alkotásával foglalkozik. Nagy kompozícióiból egy-két részletet képben is bemutat. — Raymond Bonyer a *L'Image* című francia művészeti revue első évfolyamáról számol be. E folyóirat is, miként kisebb méretben a müncheni *Jugend*, fűzetenkint más-más, eredeti kompozíciójú címlappal jelenik meg. A fűzet műmelléklete Cazinnek és Verneuilnek egy-egy kompozíciója, színnyomatú reprodukcióban. A márciusi fűzetben Soulier Gusztáv, *Le Mobilier* c. cikkében ez alkalommal az

egyszerűbb polgári igényeknek megfelelő, de a mellett a nemesebb ízlést is kielégítő modern bútorzat fölött akar szemlét tartani. *Sorel* kompozícióit elemzi első sorban, melyekből fűzetünk képben ágyat, ebédlőszéket és asztalt, továbbá egy éjjeli szekrényt mutat be. A szemle még Bonnier-ra és több az Art Nouven-ban kiállított objektumra terjed ki. Lucien Magne folytatja cikkét *a modern architektúráról*, melyben *Train*, a korán elhunyt *Vandoyer* (a marseillei katedrális építője), *Vandremmer*, a montrougi és a bizet-utcai görög templom építője, *Baltard* és *Magne* alkotásait méltatja. Gleeson-White *Papiers-peints Anglais modernes* c. cikke keretében remek angol papírmintákat mutat be, Wilson, Voysey, Black, Heywood, Jummer és mások kompozícióit.

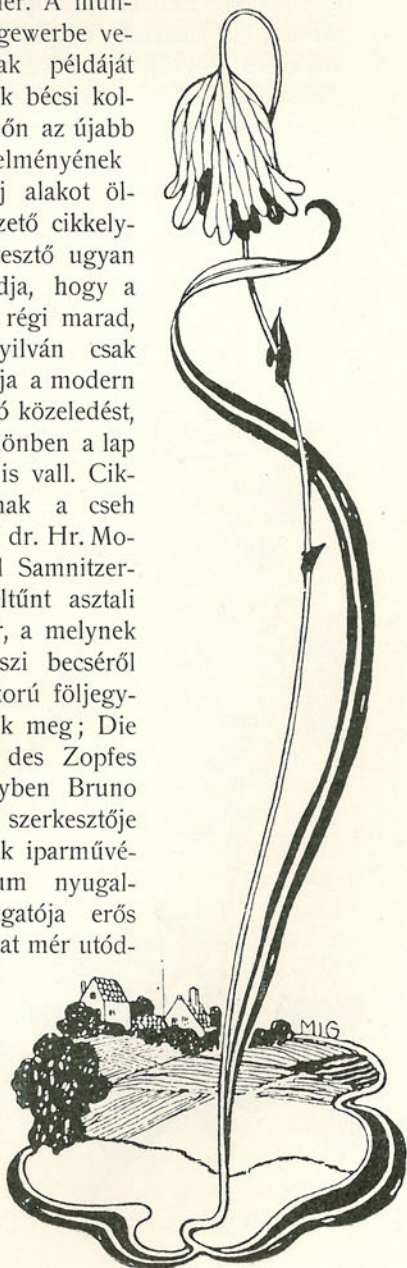
A Kunst und Kunsthandwerk 3. fűzetében E. W. Braun Hans Thomáról és a nemzeti művészetről értekezik; Camillo Sitte a kreuzensteini vár ismertetését folytatja, S. Bing Tiffany művészetét méltatja L. Hevesi a bécsi művészi életből apróbb tárcákban ismerteti a Guttenberg-emléket, Schwartz egyik arcképlakettjét s az osztrák nagyipari mozgalmakat. Bemutatja az egyesült osztrák művészek ifjú közlönyét, a *Ver Sacrum*-ot, ismerteti a Künstlerhaus januári kiállítását, végül A. Schön művészi hagyá-

tékával foglalkozik, mely ugyancsak a Künstlerhausban van kiállítva. A kisebb hírek sorában ismertetéseket találunk a műemlékek állami gondozásáról, az osztrák császár és királyi archaeológiai intézetről, Werckmeisternek a XIX. század képekben című munkájáról, a brünni könyvkiállításról, a stájer iparművészeti társulat pályatervezeteiről, a drezdai iparművészeti múzeumról és a meissen kir. porcellángyárról. A füzetet az osztrák iparművészeti múzeum apróbb közleményei zárják be, melyet az iparművészet kimerítő és szakmák szerint feltüntet újabb bibliografiája követ. A füzet élén az osztrák jubileumi naptár márciusi két lapját találjuk, mely művészi kiállításával méltán sorakozik első két társához. A gazdag illusztrációk sorából kiemeljük Hans Thoma képeinek reprodukcióit, a kreuzensteini várkapolna remekművű góthikus oltárának fénynyomatát s Tiffany üvegeinek pompás képeit, a melyek közül néhányat, Scala szerkesztő szivességéből, jelen füzetünknek az iparművészeti múzeumban rendezett tavaszi nemzetközi tárlatáról szóló cikkünkhöz mellékelünk.

Kunst und Handwerk. Zeitschrift des Bayer. Kunstgewerbevereins in München. 1898. VI. füzet. Thalhofer Miklós *Das Schmiedeeisen im Kunstgewerbe* c. értékezésében a műipar egész múltjára kiterjedő visszapillantást vet a vasművesség fejlődésére. Minthogy az antik vasművességnek nevezetesebb, művészi becséssel bíró emlékei nem igen maradtak ránk, különösen a vas oxydálása folytán, — a bennünket érdeklő korszak tulajdonképpen a középkorral veszi kezdetét. Szemléljében azután különösen a bajor emlékekre terjeszkedik ki. Aspanyol ötvösség egy különösen fejlett ágának, a kapuzörgetőknek szentel *Rammelmeyer O.* egy cikket, melyet a toledo, barcelonai és taragonai eredetik után felvett képei díszítenek. Rammelmeyer szerint az arabs művészet hatása, különösen a Modejar-kor nyomdokai ez emlékeken könnyen felismerhetők. Riegl Alajos *Die nordische Ausstellung* und *F. R. Martius Sammlungen zu*

Stockholm c. cikkében bevezetőleg ama óriási fellendülésről elmélkedik, mely az északi népeknek nemcsak költészetében, de művészetében is észlelhető. Martin gyűjteményei, melyek különösen az Oriens műtermékeit ölelik fel, találnak azután a cikkben méltatásra.

Blätter für Kunstgewerbe. A bécsi iparművészeti egyesület közlönye, szerkeszti Bruno Bucher. A müncheni Kunstgewerbeverein lapjának példáját követte annak bécsi kollégája, a midőn az újabb kor követelményének megfelelő új alakot öltött. A bevezető cikkelyben a szerkesztő ugyan erősen fogadja, hogy a lap iránya a régi marad, de ezzel nyilván csak leplezni akarja a modern irány felé való közeledést, a melyre különben a lap külső alakja is vall. Cikkelyek vannak a cseh üvegiparról; dr. Hr. Modern Wencel Samnitzernek egy eltűnt asztali készletéről ír, a melynek nagy művészi becséről számos egykorú följegyzés emlékezik meg; Die Renaissance des Zopfes című cikkelyben Bruno Bucher, a lap szerkesztője és az osztrák iparművészeti múzeum nyugalmazott igazgatója erős oldalvágásokat mér utódjára, v. Scala igazgatóra, a miért ez az angol stílust annyira felkarolta; ugyancsak Bucher, Bécsbe sza-

A „Kleinkunst“-ból.

kadt honfitársunkat Moser Kálmánt, mint illusztrátort, felette rokonszenvesen ismerteti; végül Müller–Guttenbronn értekezik a modern színházak befolyásáról a művészi iparra.

Kunstgewerbeblatt. Neue Folge.

IX. 1898. márc.–április. A havonként más-más kompozíciójú borítékkal megjelenő füzetek tartalmából a következő cikkeket emeljük ki: Berlepsch, *Einfall und Ausföhrung* c. cikkében egyebek közt arra a veszélyre figyelmeztet, hogy a modern irányzat követői a természet direkt tanulmányozása helyett ismét csak a Moderne nagy mestereit utánozzák és így újból csak

szolgai modorosságba esnek. Hoffmann Albert *modern nagy árúházakról* értekezik; Brüning pedig folytatja nagyobb cikkét a csillárokról, képei a lübecki (1665), egy párisi Louis XV-t, egy Hamilton gyűjteménybelit és több olaszországi híres darabot mutatnak be. A *velencei eucharisztikus kongresszus* és vele kapcsolatos eucharisztikus kiállításnak szentel még e folyóirat néhány hasábot. E káprázatos szépségű kiállítás helyiségeül a Scuola grande di San Rocco szolgált, hová nemcsak Velencének, hanem a szomszédos Padua, Treviso, Chioggia és egyéb városok összes templomi kincseit összehalmozták. Arany, gyöngy, drágakő, aranyhímzésű selyem, ezüst, bronz, kristály, elefántcsont, alabástrom és onyx tündöklött és vakított a falakon és az üvegszekrényekben. A katolikus egyház egész szent apparatusa elibe tárult a nézőnek. A műremek csodálatához hozzájárult a néző szívében a kegyelet e szent tárgyak iránt, melyek előtt már századok óta térdet hajt a jámbor hívő. És mi mindent nem gyűjtöttek itt össze!

Csodálatos alakú ereklyetartók masszív-aranyból vagy drágakővel berakottak; kristály-, onyx-, chalcedon kelyhek; arany szentségtartók; feszületek aranyból, ezüstből, elefántcsontból vagy ébenfából; körmeneti zászlók, misemondó ruhák, becses képekkel díszített miséskönyvek stb., szóval az egyházi kincsek roppant bősége, részben a világhírű Tesoro di San Marco-ból. Az összes darabok beható méltatása, sőt csak említése is itt lehetetlen. Csak a legnevezetesebbekre terjeszkedünk ki. A caorloi dóm oltárjának (pala d'oro) figurái két övezetre oszlanak. A felsőben Krisztus a trónon, mellette egy angyal teljes alakban és Mária mellképe; az alsó övezeten szentek állva, a keretben szentek mellszobrai, késő bizánci stíl. Az egész gyűjtemény legbecsesebb darabja a velencei korai renaissance annyi mesterétől dicsőített „Reliquie della vera Croce“. E szent reliquiát a katalogus szerint Meizières Fillipo, Ciprus gran-cancelliereje ajándékozta 1369-ben a Scuola di S. Giovanni Evangelistának. Még csak egy XIV. vagy XV. századbéli római ötvösmunkát említünk, a velencei S. Pietro di Castello oltárát a trónoló Arisztussal a 12 apostol közt, alatta Szent Péter tizenkét más szenttől körülvéve. Ez oltárt XII-ik Gergely pápa ajándékozta a nevezett templomnak.

Beniczky M. rajza.

Dekorative Kunst. Zeitschrift für angewandte Kunst. 1898. márc. és április 6. és 7. füzet. A márciusi füzet (Voysey-Heft) java részben e kitűnő angol építész és dekorateur működését méltatja, kinek művészetéről még angol folyóiratok sem hoztak eddigelé összefoglaló áttekintést. Voysey tudvalevőleg egyike a legönállóbb moderneknek; egyik sem szakította meg annyira a múlttal való kapcsolatot, mint ő; egész működését az az elv hatja át: szegény vagyok, de legalább mindent magamnak köszönhetek. A cikk számos illusztrációja Voyseynek legkedvesebb feladatát, falusi

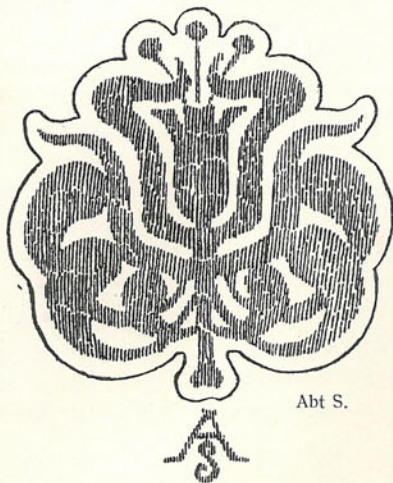
úri lakokat mutat be számos változatban. Az áprilisi füzet a hollandi újabb iparművészeti törekvéseket ismerteti. Az egyik *Das neue Ornament—Die jungen Holländer* cím alatt, a másik pedig Simons tollából Holländische *Bankunst-Berlage* c. alatt *Berlage* művészi fejlődését és műveit mutatja be számos kép kíséretében. Egy további cikk Hirzel Hermannel foglalkozik, kitől füzetünk számos általa komponált eredeti nyak-tűt mutat be. Hirzel kompozíciói többnyire drágakő nélküli, síma arany ékszerek, melyeken a levélelrendezés egészen önálló felfogásra vall.

ÚJ MŰVEK.

Moebel u. Zimmereinrichtungen der Gegenwart. E. Wasmuth kiadása, Berlin. Tíz füzet, tíz-tíz fénynyomású lappal. Egy füzetnek ára hat forint. — Részben már meglévő intérierek és bútorok után készült fölvételeket, részben pedig eredeti terveket tartalmaz ez a mű, a melynek előszavában a kiadók kijelentik, hogy abban úgy a jogos művészi igényeknek megfelelő modern stílu munkákat, mint a régibb stílusok szellemében készült munkák közül azokat, a melyek a jelenkor igényeinek leginkább megfelelnek, — bemutatni fogják. A most megjelent első füzetben tényleg találunk csúcsíves, korai reneszánsz, XVI. Lajos korabeli és modern angol bútorokat, sőt egy orosz stílu, faragott fából készült ablak keretezést is. Miután a közölt tervek általában már meglévő s elég ügyesen megválogatott minták többé-kevésbé sikerült variációi,

eredetiség dolgában nem igen állják ki a versenyt egyes újabb hasonló kiadványokkal, de azért nincsenek is benne azok a szertelenségek, a melyekkel az említett munkákban elég gyakran találkozunk. Általában ajánlható munkának tartjuk.

Documents d'atelier. 60 quart lap. Ára 24 forint. A Victor Champier által szerkesztett *Bibliothèque de la Revue des Arts Décoratifs* ismét egy tartalmas s rendkívül becses munkával gyarapodott. Mintegy kétszáz új, és pedig kizárólagosan *modern* tervet látunk művésziesen reprodukálva e műben, melynek katalógusában oly illusztris nevekkal találkozunk, a minő Bonnier, E. Causé, Couty, Mucha, Plumet, Sandier, stb. A tervek a művészi ipar minden ágából valók; vannak bútorok, agyagipari-, ötvös és ékszmunkák, hímzések és szövések tervei, stb-k s pedig mindany-

Abt S.